

E-LEARNING V CELOŽIVOTNÍM VZDĚLÁVÁNÍ SESTER V ČR

Saša Vidović

Ústav teorie a praxe ošetrovatelství 1. LF UK v Praze

INES International Ltd.

Souhrn:

Zkušenosti s ročním provozem internetové učebny pro všeobecné sestry ukazují, že se jedná o nákladově efektivní způsob studia který respektuje náročnost ošetrovatelského povolání. Zároveň poskytuje příležitost pro reflexi ošetrovatelské praxe a identifikaci vzdělávacích potřeb v oboru.

Klíčová slova: ošetrovatelství, vzdělávání, e-learning, eHealth

Úvod

Cílem příspěvku je představit roční zkušenosti s využitím e-learningu v celoživotním vzdělávání všeobecných sester v ČR. Projekt vzdělávání prostřednictvím internetové učebny byl oficiálně zahájen 1.9.2006. Vzniku projektu výrazně přispěla Americká asociace sester (ANA), která poskytla první studijní materiály. V současnosti se partnerem projektu stala Česká asociace sester čímž se otevřel prostor pro lepší využití informačních technologií v oblasti vzdělávání nelékařů v souladu s potřebami praxe

Regulace povolání všeobecná sestra ve vztahu k celoživotnímu vzdělávání

Celoživotní vzdělávání nelékařů v ČR vyžaduje zákon 96/2004 o nelékařích. Tato právní norma ukládá tuto povinnost všem zdravotnickým pracovníkům bez ohledu na to, zda výkon povolání probíhá bez odborného dohledu. Všeobecné sestry, které chtějí vykonávat povolání bez odborného dohledu mají možnost požádat o osvědčení, které je v praxi běžně označováno jako registrace. Tuto nepovinnou registraci obdrželo přes 90 000 všeobecných sester. Pro její prodloužení je potřeba splnit zákonem stanovené předpoklady, jedním z nichž je i účast na celoživotním vzdělávání. V této souvislosti je však nutné zdůraznit, že celoživotní vzdělávání má sloužit především jako prostředek k zajištění kvality poskytované péče prostřednictvím aplikace znalosti odpovídajících současnému stavu vědeckého poznání

Socioekonomické důsledky zavedení registrace sester

Profese sestry je vysoce náročným povoláním. Směnný provoz, přesčasy v lůžkové části a nezastupitelnost sester v ambulantních provozech jsou výrazným stresujícím faktorem. Kromě pracovních povinností sestry většinou plní taky rodinné role. Časové nároky na celoživotní vzdělávání pak nelze považovat za bezvýznamné. Kromě omezení prostoru pro vlastní zájmy, se mohou stát příčinou konfliktních situací v osobním životu sestry.

Ekonomické souvislosti registrace sester představují důležitý podklad pro diskusi na téma celoživotního vzdělávání. Pro ilustrativní účely budeme vycházet z počtu 90 000

registrovaných sester, ačkoliv je jejich skutečný počet vyšší. Každá sestra, která požádala o registraci měla následující výdaje:

- kolky a správní poplatky 580 Kč
- lékařské vyšetření 450 Kč
- poštovné 20 Kč.

Na straně státního rozpočtu příjmy z správních poplatků činí 52 200 000 Kč. Tyto prostředky v současnosti nejsou nijak vázány na oblast vzdělávání nelékařů či provoz Registru zdravotnických pracovníků.

Výnosy lékařů posuzujících zdravotní způsobilost pak celkově činí 40 500 000 Kč, dalších 1,8 milionu korun činilo poštovné.

Podle dosud publikovaných odhadů, získání jednoho kreditu celoživotního vzdělávání představuje pro sestru náklad ve výši 200 Kč. V průběhu registračního období je potřeba vzdělávacími aktivitami získat 40 kreditů.

Celkové náklady na jedno registrační období pro jednu sestru představují 9050 Kč. Při předpokládaném počtu 90 000 sester se jedná o celkovou částku 814 500 000 Kč. Z větší části tyto náklady nese přímo sestra. Případný podíl zaměstnavatelů v současnosti není publikován.

e-Learning v celoživotním vzdělávání sester v ČR

e-Learning představuje jednu z forem distančního vzdělávání. Ačkoliv se jedná o vžitý výraz, v současnosti by terminologicky přesnější bylo označení vzdělávání prostřednictvím informačních technologií. Neustálý rozvoj v této oblasti přináší další formy a zavádí novou terminologii, kterou vzhledem k zaměření této práce nebudu podrobněji představovat. Důležité je však konstatovat, že prostřednictvím informačních technologií dnes lze realizovat celé spektrum vzdělávacích aktivit jako jsou kurzy, workshopy, semináře, konference a podobně.

e-Learning pro všeobecné sestry jsme zkušebně zahájili 1. srpna 2006 a již následující měsíc byl zahájen plný provoz internetové učebny.

V současnosti internetová učebna má:

- 30 kurzů
- přes 1400 uživatelů
- 1/3 prodlužuje studium
- Průměrná úspěšnost 73,79%
- Nejnáročnější kurz: Hojení ran – dekubity (54%)
- Nejlepší výsledky : Prevence poranění injekční jehlou (91%)

Studenti učebny se hlásí do jednotlivých studijních cyklů. Studijní cyklus je tvořen 14 kurzy dle výběru studenta. Každý kurz se skládá ze studijních materiálů a testu. Pro úspěšné dokončení kurzu je požadovaná minimálně 80% úspěšnost v testu. Výsledky testů pak lze dále zpracovávat. K dispozici je údaj o celkové úspěšnosti a podrobná položková analýza. Položková analýza může být podkladem k určení náročnosti jednotlivých otázek a jejich následné indexaci, zároveň představuje podklad pro identifikaci vzdělávacích potřeb a případnou korekci studijních materiálů. Například, 11% z 848 studentů kurzu Prevence poranění injekční jehlou se domnívá, že nasazením uzávěru na použitou jehlu snížíme pravděpodobnost poranění, což přes celkovou vysokou úspěšnost v tomto kurzu představuje signál, že je potřeba dále se věnovat tomuto tématu. Kromě základního obsahu, jednotlivé kurzy lze obohatit o další prvky jako jsou ankety, diskuse, chat, video a další. V anketě ke zmiňovanému kurzu jsme zjistili, že z 242 respondentů 45% opakovaně bylo poraněno injekční jehlou, dalších 40 procent zažilo jedno poranění a pouze 5% nebylo nikdy zraněno injekční jehlou.

Veřejná dostupnost a ověřitelnost studijních materiálů, klade vysoké nároky na jejich kvalitu. Proto jsou stanovená velmi přesná pravidla na jejich přípravu. Studijní materiál pro internetovou učebnu musí splňovat následující podmínky:

- Odpovídá principům evidence based nursing (EBN)
- Reflektuje požadavky praxe
- Je upraven tak, aby byl snadno dostupný a nákladově efektivní.

V současnosti náklady na jeden kredit prostřednictvím internetové učebny činí 85 Kč, při současné dostupnosti studia 24 hodin denně 365 dní v roce.

Závěr

Aplikace informačních technologií v oblasti celoživotního vzdělávání sester může výrazně ovlivnit nákladovou efektivitu vzdělávacího procesu při současném zachování kvality výuky. Přenos informací není omezen jen směrem k studentům, možnost dalšího zpracování dat získaných v průběhu realizace studia otevírá prostor pro zkvalitnění celoživotního vzdělávání a zdravotnické praxe.

Literatura

Mužik J. *Andragogické aspekty celoživotního vzdělávání sester*

FLORENCE 11.11.2006, dostupné na internetu <http://www.florence.cz/cislo.php?stat=349>

Vidović S. *E-learning není nedostupné vzdělávání*

FLORENCE 11.11.2006, dostupné na internetu <http://www.florence.cz/cislo.php?stat=348>

Kontakt:

Saša Vidović

svidovic@sestra.in

www.ucebna.net

telefon: +420777629362